

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61- 29/08/AK

Łódź, dnia 18 czerwca 2008 r.

DECYZJA Nr RŁO 29/2008

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Biuru Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o., ul. Sokola 2, 26-110 Skarżysko-Kamienna,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów** o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), we wzorcu umowy pn.: „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „JUNIOR” Sp. z o.o.” postanowień o następującej treści:

- „Biuro Podróży nie przyjmuje odpowiedzialności za uszkodzenia bagażu oraz wartościowych przedmiotów w nim się znajdujących”,
- „Biuro Podróży nie będzie dokonywało zwrotu wartości świadczeń, które nie zostały w części lub w całości wykorzystane z przyczyn leżących po stronie Uczestnika (...)”.

i przyjęciu zobowiązania Biura Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o., ul. Sokola 2, 26-110 Skarżysko-Kamienna, do zaniechania tych działań poprzez dokonanie zmian w obowiązującym wzorcu umowy, które nie będą zawierały postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz natychmiastowego zaprzestania ich stosowania.

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 4 lipca 2008 r. poprzez zmianę we wzorcu umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „JUNIOR” Sp.

z o.o.” postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na postanowienia zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Biuro Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o., ul. Sokola 2, 26-110 Skarżysko-Kamienna, obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania poprzez doręczenie poprawionego wzorca umowy do dnia 14 lipca 2008 r.

Uzasadnienie

W dniu 20 grudnia 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezes Urzędu”) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu badanie rynku świadczenia usług turystycznych w zakresie stanu konkurencji na tym rynku oraz stanu ochrony praw konsumentów, w szczególności w zakresie możliwych naruszeń praw konsumentów w związku ze stosowaniem niedozwolonych postanowień umownych. W ramach ww. postępowania Prezes Urzędu dokonał między innymi kontroli wzorców umów stosowanych przez Biuro Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o., ul. Sokola 2, 26-110 Skarżysko-Kamienna, (zwana dalej: „Spółka”). W wyniku kontroli Prezes Urzędu ustalił, że Spółka we wzorcu umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „JUNIOR” Sp. z o.o.” (zwany dalej: „wzorzec umowy”) stosuje postanowienia o treści:

- „Biuro Podróży nie przyjmuje odpowiedzialności za uszkodzenia bagażu oraz wartościowych przedmiotów w nim się znajdujących” (rozdział III pkt 8 - zdanie ostatnie wzorca umowy),
- „Biuro Podróży nie będzie dokonywało zwrotu wartości świadczeń, które nie zostały w części lub w całości wykorzystane z przyczyn leżących po stronie Uczestnika (...).” (rozdział III pkt 13 wzorca umowy).

W wyniku przeprowadzonej analizy Prezes Urzędu ustalił, że postanowienie wskazane w rozdziale III pkt 13 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) (zwany dalej: „Rejestr”) pod pozycją 980, w dniu 8 stycznia 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 1 czerwca 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 95/05, o treści: „Klientowi nie przysługuje zwrot wartości świadczeń, których nie wykorzystał z przyczyn nie leżących po stronie organizatora lub z powodu przerwania jego udziału w imprezie przez służby graniczne lub policję” czy klauzuli wpisanej pod pozycją 1086, w dniu 27 marca 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2009 r., sygnatura akt XVII AmC 160/05, o treści: „Niewykorzystanie któregokolwiek ze świadczeń przez Uczestnika nie upoważnia do żądania zwrotu zapłaconej kwoty”.

Postanowienie wskazane w rozdziale III pkt 8 zdanie ostatnie wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 555, w dniu 4 listopada 2005 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 września 2005 r., sygnatura akt XVII AmC 61/04, o treści: „Biuro nie ponosi odpowiedzialności za bagaż, przedmioty wartościowe i pieniądze, które Uczestnik zabiera ze sobą w podróż lub przechowuje w sejfie hotelowym”.

W dniu 15 maja 2008 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-29/08 (dowód: karty Nr 1 – 2) postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Biuro Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o., ul. Sokola 2, 26-110 Skarżysko-Kamienna, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na godzącym w nie, bezprawnym stosowaniu we wzorcu umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „JUNIOR” Sp. z o.o.” postanowień o następującej treści:

- „Biuro Podróży nie przyjmuje odpowiedzialności za uszkodzenia bagażu oraz wartościowych przedmiotów w nim się znajdujących” (rozdział III pkt 8 - zdanie ostatnie)
- które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Biuro Podróży nie będzie dokonywało zwrotu wartości świadczeń, które nie zostały w części lub w całości wykorzystane z przyczyn leżących po stronie Uczestnika (...)” (rozdział III pkt 13) - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 cytowanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Spółka w piśmie z dnia 31 maja 2008 r. (dowód: karta Nr 12) poinformowała, że dokona zmian w kwestionowanym wzorcu umowy wprowadzając postanowienia, który nie będą naruszały przepisów prawa a zmieniony wzorzec mowy dostarczy w terminie wskazanym przez Prezesa Urzędu. Jednocześnie Spółka poinformowała, że obecnie w obrocie prawnym nie znajduje się żadna umowa podpisana z konsumentem, która zawierałaby wskazane w postanowieniu o wszczęciu postępowania.

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

Spółka jest przedsiębiorcą wpisanym w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000047594 i prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Biuro Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o., z siedzibą w Skarżysku-Kamienna. Spółka między innymi świadczy usługi turystyczne (dowód: karta Nr 6-8).

Przedmiotem analizy Prezesa Urzędu w ramach niniejszego postępowania był wzorzec umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „JUNIOR” Sp. z o.o.”. Jest to wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16. poz. 93, ze zm.) (zwana dalej: „k.c.”).

We wskazanym powyżej wzorcu umowy Spółka ustaliła jednostronnie następujące postanowienia:

- „Biuro Podróży nie przyjmuje odpowiedzialności za uszkodzenia bagażu oraz wartościowych przedmiotów w nim się znajdujących” (rozdział III pkt 8 - zdanie ostatnie wzorca umowy),
- „Biuro Podróży nie będzie dokonywało zwrotu wartości świadczeń, które nie zostały w części lub w całości wykorzystane z przyczyn leżących po stronie Uczestnika (...).” (rozdział III pkt 13 wzorca umowy).

Prezes Urzędu ustalił, że

- Postanowienie wskazane w rozdziale III pkt 13 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 980, w dniu 8 stycznia 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 1 czerwca 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 95/05, o treści: „Klientowi nie przysługuje zwrot wartości świadczeń, których nie wykorzystał z przyczyn nie leżących po stronie organizatora lub z powodu przerwania jego udziału w imprezie przez służby graniczne lub policję” czy klauzuli wpisanej pod pozycją 1086, w dniu 27 marca 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2009 r., sygnatura akt XVII AmC 160/05, o treści: „Niewykorzystanie któregokolwiek ze świadczeń przez Uczestnika nie upoważnia do żądania zwrotu zapłaconej kwoty”.
- Postanowienie wskazane w rozdziale III pkt 8 zdanie ostatnie wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 555, w dniu 4 listopada 2005 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 września 2005 r., sygnatura akt XVII AmC 61/04, o treści: „Biuro nie ponosi odpowiedzialności za bagaż, przedmioty wartościowe i pieniądze, które Uczestnik zabiera ze sobą w podróż lub przechowuje w sejfie hotelowym”.

Prezes Urzędu zważył co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o okik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ustawy o okik, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Za bezprawne działanie przedsiębiorcy uznaje się między innymi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.). Wskazany przepis zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Stwierdzenie praktyki określonej w art. 24 ustawy o okik wymaga wykazania, że spełnione zostały łącznie trzy przesłanki:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1) Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o okik, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2

lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.) jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 ww. ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis art. 2 ww. ustawy definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Podmiot przeciwko któremu toczy się postępowanie to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością będąca spółką kapitałową, której odrębna ustawa przyznaje osobowość prawną. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.), spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji z chwilą wpisu do rejestru staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i uzyskuje osobowość prawną. Jak wskazano powyżej, Spółka, będąca stroną niniejszego postępowania prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Biuro Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamienna i jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem – 0000047594. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność związana z turystyką.

Prezes Urzędu stwierdza, że Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

Ad. 2) Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby miało ono charakter bezprawny.

Art. 24 ust. 2 ustawy o okik zawiera przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków, Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność Rejestru oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznajomością dokonanych w nim wpisów. W rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie takich postanowień do Rejestru, oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru, dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami.

Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do Rejestru. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o okik¹ dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 555 do Rejestru:

- „Biuro Podróży nie przyjmuje odpowiedzialności za uszkodzenia bagażu oraz wartościowych przedmiotów w nim się znajdujących”.

Równocześnie należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 555 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Biuro nie ponosi odpowiedzialności za bagaż, przedmioty wartościowe i pieniądze, które Uczestnik zabiera ze sobą w podróż lub przechowuje w sejfie hotelowym”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 22 września 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 61/05) uznał, iż ww. postanowienie narusza art. 385¹ § 1 k.c., a także art. 385³ pkt 2 k.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podzielił stanowisko Prezesa Urzędu, że w świetle art. 474 k.c. oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25.02.1986r. III CZP 2/86, organizator turystyki odpowiada za działania i zaniechania osób trzecich, którymi się posługuje w wykonaniu swoich zobowiązań, także wówczas, gdy nie miał on możliwości kontroli nadzoru nad tymi osobami. Uznał, że zakwestionowane postanowienie zawiera zbyt daleko idące wyłączenie odpowiedzialności organizatora turystyki. Zwalnia go bowiem w szczególności od odpowiedzialności za bagaż klienta nie tylko w sytuacjach, w których w ogóle nie powinien ponosić tej odpowiedzialności, albowiem ciąży ona na samym kliencie, ale również w sytuacji, kiedy klient powierza bagaż, przedmioty wartościowe organizatorowi lub osobom, przy pomocy których realizuje on świadczenia objęte umową z klientem. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 555 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień ogranicza odpowiedzialność organizatora turystyki względem konsumenta za nienależyte wykonanie zobowiązania w zakresie powierzonego organizatorowi turystyki bagażu. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy

---

¹ W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Na podstawie art. 137 ww. ustawy straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Obecnie praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1086 i 980 do Rejestru:

- „Biuro Podróży nie będzie dokonywało zwrotu wartości świadczeń, które nie zostały w części lub w całości wykorzystane z przyczyn leżących po stronie Uczestnika (...).”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1086 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Niewykorzystanie któregokolwiek ze świadczeń przez Uczestnika nie upoważnia do żądania zwrotu zapłaconej kwoty”.

oraz treść postanowienia wpisanego pod pozycją 980 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „klientowi nie przysługuje zwrot wartości świadczeń, których nie wykorzystał z przyczyn nie leżących po stronie organizatora lub z powodu przerwania jego udziału w imprezie przez służby graniczne lub policję”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia z dnia 29 stycznia 2007 r. (sygnatura akt XVII AmC 160/05) stwierdził, że postanowienie to spełnia przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego z art. 385³ pkt. 12 k.c. zmierzając do wyłączenia obowiązku zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części w przypadku rezygnacji konsumenta z zawarcia umowy lub jej wykonania. Cena imprezy turystycznej jest wynikiem zsumowania opłat za poszczególne świadczenia realizowane na rzecz klienta. Zapis ten nie różnicuje przyczyn nie wykorzystania świadczenia objętego umową, rażąco narusza interes konsumenta, gdyż prowadzi do obciążenia konsumenta całością umówionego świadczenia w sytuacji, gdy organizator turystyki nie realizując na jego rzecz świadczenia albo oszczędził z powodu niewykonywania świadczenia wpłaconą przez klienta kwotę, albo odzyskał jakąś część z kosztów jakie planował ponieść na realizację tego świadczenia.

Natomiast w wyroku z dnia 1 czerwca 2006 r. (sygnatura akt XVII AmC 95/05) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, że postanowienie-wpisane pod pozycją 980 spełnia przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego z art. 385³ pkt. 2 k.c. gdyż prowadzi do wyłączenia prawa konsumentów do uzyskania zwrotu własnego, wcześniej spełnionego świadczenia na wypadek upadku umowy. Zdaniem Sądu nie jest uzasadnione obciążenie klientów organizatora turystyki całkowitymi kosztami przerwania imprezy zwłaszcza wtedy, gdy spowodowane jest przez osoby trzecie. Zdaniem Sądu pozwany powinien w przypadku nie wykonania swojego świadczenia być zobowiązany zwrócić kwotę, którą z tego powodu zaoszczędził. W każdym indywidualnym przypadku należy dokonać oceny, w jakim zakresie niewykonanie w całości świadczenia przez pozwaną spółkę pozwoliło na uniknięcie przez nią planowanych kosztów. Potencjalnie istnieje również możliwość, że pozwany nie poniesie żadnych kosztów w związku z niewykonaniem umowy.

Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienia wpisane do rejestru, o którym mowa wyżej, pod pozycją 1086 i 980 mogą zostać uznane za tożsame. Postanowienia te umożliwiają przejęcie nienależnych organizatorowi turystyki kosztów poniesionych przez konsumenta, które winny być zwrócone konsumentowi. Ponadto, zarówno Spółka, której został postawiony zarzut w przedmiotowym postępowaniu, jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na

mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

Konsekwencją stosowania przez Spółkę postanowień wpisanych do Rejestru jest wprowadzenie do wzorców umów postanowień bezwzględnie zakazanych. Stosownie bowiem do art. 479⁴² § 1 k.p.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekając o uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jednocześnie zakazuje ich wykorzystywania. Sąd Najwyższy w cytowanej powyżej uchwale zaakceptował stanowisko, zgodnie z którym wpis postanowienia wzorca do Rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą we wszystkich wzorcach umów, pod rygorem sankcji z art. 58 k.c.

Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, stosowanie przez Spółkę we wzorcu umowy postanowień wskazanych w sentencji decyzji jest bezprawne.

Ad. 3) Przepisy ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnymi wzorcami umów zawierającymi postanowienia, które zostały wpisane do Rejestru i zawarli, bądź mogli zawrzeć umowę ze Spółką. W tej sytuacji bezprawne zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Spółki.

Na skutek zamieszczenia we wzorcach umów postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, Spółka stosowała postanowienia, których stosowania zakazano. Takie działanie Spółki godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o okik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy o okik, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o okik, a przedsiębiorca któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak wykazano w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Spółka stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu nałożył na Spółkę obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania do dnia 4 lipca 2008 r., poprzez zmianę we wzorcu umowy postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu na postanowienia zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji.

Jednocześnie, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o okik, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na Spółkę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Stosownie do ww. przepisu, Prezes Urzędu wyznaczył Spółce termin złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania do dnia 14 lipca 2008 r. poprzez doręczenie poprawionego wzorca umowy.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

Biuro Podróży „JUNIOR” Spółka z o.o.
ul. Sokola 2
26-110 Skarżysko-Kamienna